

סוג הבחינה: א. בגרות לנבחני משנה
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ד, 2014
מספר השאלון: 008302
לנבחנים אקסטרניים – 107
נספח: תכנית הלימודים (לשאלון 107 בלבד)

ספרות עברית וכללית

3 יחידות לימוד

השלמה ל-5 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון: מבחר יצירות מספרות העולם – 34 נקודות
פרק שני: נושאים בין-ז'אנריים – 66 נקודות
סה"כ – 100 נקודות
בפרק הראשון שתי קבוצות של שאלות.
ענה על שאלה **אחת** מהקבוצה הראשונה (18 נקודות)
ועל **שתי** שאלות מהקבוצה השנייה (לכל שאלה – 8 נקודות; סה"כ – 16 נקודות).
בפרק השני ענה על **שתי** שאלות, כל אחת מהן בנושא בין-ז'אנרי **אחר**.
(לכל שאלה – 33 נקודות; סה"כ – 66 נקודות)
- ג. תומר עוז מנתר בשימוש: (1) לנבחני משנה: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
(2) לנבחנים אקסטרניים: תכנית הלימודים מצורפת.
- ד. הוראת מינהגות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.
(3) בתשובות בשאלון זה אין להדגים באמצעות יצירה שנלמדה במסגרת שתי היחידות הראשונות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בנמודים נפרדים, כל מה שכרוך לכתוב כעיוסה (ראשי פרקים, תישאים וכדומה).
רשום "סיימה" בראש כל עמוד סיוסה. רשום טיוסות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

השאלון יושלח לנבחנים אקסטרניים בלבד, ונבחנים אחרים יקבלו את השאלון באופן ישיר.

(34 נקודות)

ענה על שלוש שאלות: על אחת מן השאלות 1-9 מהקבוצה הראשונה (18 נקודות) ועל שתיים מן השאלות 10-17 מהקבוצה השנייה (לכל שאלה – 8 נקודות).

קבוצה ראשונה

ענה על אחת מהשאלות 1-9 (18 נקודות).

מיכאל קולהאס / פוֹרְקְלֵיסְט

1. א. הסיפור על מיכאל קולהאס מעיד כי כשהצדק החברתי נרמס, היצרים האפלים שבאדם פורצים כל גבול.
הסבר כיצד סוגיה זו באה לידי ביטוי בעלילת הנובלה, ובסס את דבריך על שתי דוגמאות. (10 נקודות)
- ב. מהי לדעתך עמדת המספר בסוגיה הזאת? נמק את דבריך. (8 נקודות)

האף / בוגול

2. מהי לדעתך המשמעות הסמלית (או המשמעויות הסמליות) של האף ושל החיפוש אחריו בנובלה?
הסבר והדגם את דבריך על פי שלושה אירועים בנובלה.

מותו של איוון איליץ' / טולסטוי

3. כיצד מתוארים חיי המשפחה של איוון איליץ' בנובלה?
הסבר איזו תמונת עולם עולה מתיאור זה. הדגם את דבריך.

הגלגול / קפקא

4. א. כיצד קפקא מתאר את השרץ בשלבים שונים בעלילת הנובלה? הדגם את דבריך. (10 נקודות)
- ב. מהי לדעתך המשמעות הסמלית של הגלגול של גריגור סמסא לשרץ? הסבר והדגם את דבריך. (8 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

5. חלום ליל קיץ / שקספיר
עלילת המחזה "חלום ליל קיץ" מפגישה דמויות מעולמות שונים.
תאר עניי מפגשים כאלה, והסבר את תרומתם להיבטים הקומיים של המחזה ולבניית משמעותו.
6. מהומה רבה על לא דבר / שקספיר
הסבר את הדמיון ואת השוני בין שתי עלילות האהבה בקומדיה "מהומה רבה על לא דבר"
(הרו וקלאודיו לעומת ביאטריצה וננדיקט). בסס את דבריך על דוגמאות משתי עלילות אהבה אלה.
7. כטוב בעיניכם / שקספיר
רוזלינד נמנית עם דמויות הנשים החכמות בקומדיות של שקספיר.
תאר את אופייה ואת דרכי פעולתה של רוזלינד, והסבר מהי אהבת בעיניה.
8. מחכים לגודו / בקט: הכיסאות / יונסקו
ניצד באים לידי ביטוי שניים מיסודות האבסורד במחזה שלמדת ("מחכים לגודו" או "הכיסאות")?
הסבר כיצד יסודות אלה מבטאים את תפיסת העולם במחזה.
9. אימא קוראז' וילדית / ברכט
האם לדעתך אימא קוראז' היא קרבן של המלחמה או אישה אכזרית המצליחה להכניק
תועלת מן המלחמה?
הסבר את דבריך, ובסס אותם על סיום המחזה ועל שתי סצנות נוספות מן המחזה.

10. אודיסיאה / הומרוס

על פי פרק 23, תאר את התגובות של פגלופי ושל אאוריקליאה על שיבתו של אודיסיאוס, והסבר מה אפשר ללמוד מתגובות אלה על האופי ועל המעמד של בל אחת מהן.

11. דון קיחוטה / סרוונטס

תאר את תפיסת המציאות של דון קיחוטה לפי פרק ח' ולפי הפרק הנוסף שלמדת ברומאן זה, והסבר באיזה אופן דמותו של סנצ'ו פאנסה מסייעת להבין את תפיסת המציאות הזאת.

/המשך בעמוד 5/

12. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

פְּרָדָה / אלוה לסקר־שילר

תרגום: יהודה עמיחי

אָף לְעוֹלָם לֹא פָּאָתָּ עִם עָרֵב -
יִשְׁכַּחֵי פְּאַרְרֶת בּוֹכְבִּים.

..... אַם דֶּסֶקוּ עַל בֵּיתִי
וְהָ זָיָה לְבִי שְׁלִי.

הוּא תְלוּי עֲקָשׁוּ עַל כָּל מוֹזָה,
גַּם עַל דְּלִתָּהּ.

שׁוֹשְׁנֵת אֵשׁ דּוֹעֵכֶת בֵּין שְׂרָכִים
בְּחוּם הָזָר.

צְבַעְתִּי אֶת הַשָּׁמַיִם פֶּטֶל
בְּדָם לְבִי.

אָף לְעוֹלָם לֹא פָּאָתָּ עִם עָרֵב -
..... עֲמִדְתִּי בְּנַעֲלִים זֶה בּוֹת.

העולם החיצוני בשיר זה מתואר דרך רגשותיה של המשוררת.

הסבר והדגם קביעה זו.

ראשית הידידות / אדוניס (עלי אהמד סעיד אסבר)

תרגום: שמואל רגולנט

בשנת אלפים

אני מתכנן עלשני, בלומר מחר או מתחילים,

אזמינך להסב עמי

תהיה השמש, יהיו הפנים, יהיה העשב כאורח

נהיה חלוקים בנעותינו: אלו הם תזיונותינו הסוערים יותר

אלו הם צעדינו הרחוקים יותר –

נתפוס תחת שמי השירה,

נכריז על ממלכת שני הנצים –

נעל אחודם של שני הנצים האלה.

מהו כוח השירה על פי שיר זה? הסבר והדגם את דבריך.

14. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

סונט 130 / ויליאם שקספיר

תרגום: שמעון זנדבנק

ציני גברתי לא שמש לא ולא;

שני – אדם הוא פירושך מפיך;

אם שלג צח – שדה שהום בלל,

שער אם פו הוא – או ראשה בפית.

ראיתי שושני שני בין חוץ,

אך על לחנה איפה שושן בזה?

יש בשמים שופעים יותר נחות

מריח הכליפית, במדמה.

קולה אני אהב, אך זאת לדעת:

יש מנגינות יותר מדומות –

כן, לא ראיתי עוד אלה פוסעת:

גברתי, אודה, רגלה על אדמות.

נעם כל זה יקרה לי עד איו חקר

מכל אשה שנמשלה לשקר.

בשתי השורות האחרונות של הסונט יש תפנית מפתיעה.

ממי התפנית? הסבר והדגם את דבריך.

15. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריי.

שיר לילה של נודד / וולפגנג גיתה

תרגום: אמיר אור ואריאל הירשפלד

מעל הפסגות
מנוחה.
בכל צמרות
קש הקר
אף לא רחש רוח.
ביער הצפרים שותקות.
רק רגע חכה עוד,
גם אמה תנוח.

מה מאפיין את הטבע בשיר? הדגם את דבריך.
חסבר את התרומה של הטבע לעולמו של נודד.

16. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריי.

ירח מלא ופרידה הקטנה / טד יוו

תרגום: שמעון זנדבנק

ערכ קטן קריר שנצטמק לנביחת פלב
וקשקוש דלי -

ואת מקשיבה.
קור עקביש, דרוך לנגיעת הטל,
דלי מורם, דומם ומלא עד שקפתו - ראי
שקפתה בוכב ראשון לרעד.

פרות הולכות הכיתה שם בשביל, קושרות
לגדרות זדים תמים
של הבלפה,

נהר אפל של דם, הרבה גושים של סלע
נושאים זהיר: היר חלב שלא נשקה.

"ירה", את קוראת פתאם, "ירח! ירח!"

הירח נסוג מעט כאמן צופה נדהם ביצירה
המצביעה עליו נדהמת.

בשיר זה בולטים ניגודים: הקטן והגדול, הקל והכבד, הארצי והשמימי.
חסבר והדגם כיצד ניגודים אלה יוצרים בשיר סיטואציה הרמונית ומלאה.

אשר בעמוד 7/

/המשך בעמוד 8/

בלדה / יעקב גלאטשטיין

תרגום: בנימין הרשב

תירו כּי, חברים,
בשתי רגלי אשר כרחו,
אך אל תירו כראש,
המהרהר על סגנויות בקו.
כך התמנו,
כשהוציאוהו עם שחר
לכפר הגדולה.
הוא לא ככה, הוא רק צבט כשצרות וקנו.
חוסו - התחננו - דחמו
על ראש של בראדם.
אכל צשרים רוכים כבמשח אחד
מצחו לו את הראש שהתענה
לתפס מוכן של המלה -
צריק.
ואני שהייתי אחד מעשרים הרוכים
תעיתי ארפות, עד שמצאתי את הקו.
לספתי שלשה ראשים קטנים
ובגרדני החזקתי כשבויים
את דמעותי.
אשה שתקנית וגבוהה, עם קוה מורם,
תתנה למלים שלי.
אוי, האם זלתי לספר לה,
ואיה עצמי זלתי להצדיק,
אפלו אם האיש היה
צריק.

הבלדה מספרת על התרחשות מזעזעת.

תאר התרחשות זו, והסבר את עמדת הדובר כלפיה.

שים לב: אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

פרק שני: נושאים בין־אנריים (66 נקודות)

ענה על שתי שאלות, כל אחת בנושא בין־אנרי **אחד** (לכל שאלה – 33 נקודות).

להיות יהודי, להיות ישראלי: קולות וזהויות

אם למדת נושא זה, ענה על **אחת** מהשאלות 18-19.

18. הצג את התקופה המשמשת רקע לעלילה ביצירות שלמדת בנושא "להיות יהודי, להיות ישראלי: קולות וזהויות", והסבר כיצד תקופה זו משפיעה על תפיסת העולם של הדמויות ו/או על היחסים ביניהן.

ענה על פי:

* רומאן או סיפור קצר

* ושני שירים או סרט קולנוע

19. ביצירות רבות שלמדת בנושא "להיות יהודי, להיות ישראלי: קולות וזהויות" בא לידי ביטוי מתח בין השאיפה לגבש זהות אישית־אינדיבידואלית ובין הרצון להיות חלק מן החברה הישראלית, ולאמץ את ערכיה.

הסבר והדגם כיצד מעוצב מתח זה.

ענה על פי:

* רומאן או סיפור קצר

* ושני שירים או סרט קולנוע

20. א. ביצירות רבות שנכתבו בעקבות השואה אין מזכירים ישירות את השואה, ובכל זאת הקוראים יודעים כי החנויות המתוארות בהן קשורות לאירוע היסטורי מטלטל זה.
הסבר וחדגם קביעה זו על פי:
סיפור אַחַך מֵאֵת אַהֲרֹן אֶפְלֵלֵד אוּ מֵאֵת אִידֵה פִינֵק,
אוּ עַל פִּי שְׁנֵי שִׁירִים אוּ "פּוֹגַת הַמּוֹת" מֵאֵת פּוֹל צֶלֶאן.
(15 נקודות)
- ב. על פי רומאן שלמדת בנושא זה או על פי הנובלה "מומיק" או על פי מחזה, הסבר כיצד מעוצבת חויית השואה. (18 נקודות)

21. מיצירות רבות שנכתבו בעקבות השואה עולות שאלות ותהיות על טבע האדם ועל משמעות הקיום האנושי.
הסבר כיצד תהיות אלה באות לידי ביטוי (אם בנוגע לקרבנות השואה ואם בנוגע לרוצחים) ביצירות שלמדת בנושא זה.
ענה על פי:
* רומאן או הנובלה "מומיק" או שְׁנֵי קטעי עדות
* וסיפור קצר או שְׁנֵי שִׁירִים או סרט קולנוע

התבגרות בראי הספרות

אם למדת נושא זה, ענה על אחת מהשאלות 22-23.

22. על פי יצירות שלמדת בנושא "התבגרות בראי הספרות", תאר שני שלבים בתהליך ההתבגרות של הדמות המרכזית, שבהן באה לידי ביטוי המורכבות המאפיינת תהליך זה, והסבר כיצד הם משפיעים על עיצוב זהותה.

ענה על פי:

* רומאן או נובלה

* וסיפור קצר או שני שירים או סרט קולנוע

23. למרחב הפיוז ולסביבה האנושית יש השפעה ניכרת על גיבוש הזהות של מתבגרים. הסבר והדגם את ההשפעה של אחד מגורמים אלה או של שניהם על דמות המתבגר ביצירות שלמדת בנושא "התבגרות בראי הספרות".

ענה על פי:

* רומאן או נובלה

* וסיפור קצר או שני שירים או סרט קולנוע

24. על פי יצירות שלמדת בנושא "בכול צופייה, והכול צמי בה: סוגיות ארסמואטיות",

תאר והסבר את תפיסת האמן את עצמו ואת המציאות הסובבת אותו.

ענה על פי:

* "הברכה" מאת חיים נחמן ביאליק או שני שירים מאת נתן אלתרמן או מחזה

* וסיפור-קצר או סרט קולנוע

25. פעמים רבות תהליך היצירה מסב לאמן תחושת אושר או תחושת סבל או את שתי התחושות

האלה גם יחד.

איזו תחושה מאפיינת את תהליך היצירה של האמן ביצירות שלמדת בנושא "בכול צופייה,

והכול צמי בה: סוגיות ארסמואטיות"?

הסבר והדגם את דבריך על פי:

* מחזה או סיפור קצר

* שני שירים או סרט קולנוע

לא הכול ראליסטי

אם למדת נושא זה, ענה על אחת מהשאלות 26-27.

26. רבות מן הדמויות ביצירות שלמדת בנושא "לא הכול ראליסטי" חוות אובדן שליטה על חייהן

במציאות חסרת יציבות או היגיון.

הסבר והדגם קביעה זו.

ענה על פי:

* מחזה או נובלה

* וסיפור קצר מאת אחד מן הסופרים האלה:

עגנון או א"ב יהושע או קפקא או א"א פו

או סרט קולנוע

27. תאר את הסיום של יצירות שלמדת בנושא "לא הכול ראליסטי", והסבר אם הסיום מאידך

באור חדש את אירועי העלילה הפנטסטית.

ענה על פי:

* מחזה או נובלה

* וסיפור קצר מאת אחד מן הסופרים האלה:

עגנון או א"ב יהושע או קפקא או א"א פו

או סרט קולנוע

נשיות וגבריות: ייצוגי מגדר בספרות

אם למדת נושא זה, ענה על אחת מהשאלות 28-29.

28. תאר דמויות של גברים ביצירות שלמדת בנושא "נשיות וגבריות: ייצוגי מגדר בספרות", והסבר אם

עיצוב דמויות אלה עולה בקנה אחד עם הסטראוטיפ הגברי או מערער סטראוטיפ זה.

בתשובתך התייחס לתכונות של הדמויות, להתנהגותן וליחסיהן עם הזולת.

ענה על פי:

* נובלה מאת עגנון ("שבועת אמונים" או "גבעת החול" או "בדמי ימיה") או שני מדרשים

או שני שירים

* וסיפור קצר או מחזה או סרט קולנוע

29. האם דמויות של נשים ביצירות שלמדת בנושא "נשיות וגבריות: ייצוגי מגדר בספרות"

הן קרבנות של יחסי הכוח ושל המוסכמות החברתיות או מורדות בהם?

הסבר והדגם את דבריך על פי:

* סיפור קצר או מחזה

* ושני מדרשים או שני שירים או סרט קולנוע

בהצלחה!

זכית הוצעים עמורה למדויות ישאל
אין להעתיק או לפרסם אלא בדשות משרד החינוך